

MEMO

Aan : Gemeenteraad Druten
Van : Sanne van der Drift t 088 432 7369
e s.van.der.drift@drutenwijchen.nl
Datum : 12 juni 2023
Betreft : Inventarisatie pilot gewoon geld geven

Inventarisatie 'gewoon geld geven'

Tijdens het RTG van 1 juni j.l. heeft Kernachtig Druten (raadslid Barten) gevraagd of de gemeente het concept 'gratis geld geven' heeft overwogen in Druten (zie [Tilburgse bijstandsgezinnen krijgen 150 euro 'gewoon geld' als experiment \(binnenlandsbestuur.nl\)](#)). De vraag relateerde aan de besteding van de €100.000 die voortkomt uit het amendement armoedebelief en beschikbaar is als steunfonds. Naar aanleiding van deze vraag heeft het college een korte inventarisatie uitgevoerd naar de pilot 'gewoon geld geven'. Ook heeft op 12 juni een gesprek plaatsgevonden met raadslid Barten om het concept 'gewoon geld geven' te bespreken. Het blijkt niet meer mogelijk om als gemeente mee te doen aan deze pilot.

Experiment – gewoon geld geven

Gewoon geld geven is een onderzoeksexperiment om de effecten te meten van onvoorwaardelijk geld geven aan uitkeringsgerechtigden. Op dit moment doen twee gemeenten mee met een pilot 'Gewoon geld geven'- gemeente Tilburg en gemeente Zaanstad. De resultaten van de pilot zijn nog niet bekend. Gemeenten Tilburg en Zaanstad werken hierin samen met het Kansfonds en de Hogeschool van Amsterdam. In de basis is gewoon geld geven een onderzoek naar het effect van onvoorwaardelijk geld geven op bestaanszekerheid en andere levensdomeinen. Het is daarmee niet zozeer een andere vorm van het geven van inkomensondersteuning.

Vanwege het onderzoeks karakter wordt het geven van extra geld gedoogd door het Rijk en wordt het niet gezien als het bedrijven van inkomenspolitiek. Het idee is dat de inwoner beter zelf kan bepalen waar hij/zij het geld aan wil uitgeven, in plaats van dat dit gestuurd wordt door de voorwaarden van inkomensondersteunende regelingen (bijvoorbeeld – het geld moet uitgegeven worden aan witgoed of participatie).

Hoe werkt het?

De deelnemers worden geselecteerd door middel van *loting*. In de pilot is sprake van een experimentele groep en een controlegroep. Bij beide groepen gaat het om uitkeringsgerechtigden. De experimentele groep ontvangt twee jaar lang €150 per maand zonder voorwaarden. Dit bedrag wordt gedekt door het Kansfonds en niet door de gemeente. De controlegroep ontvangt een kleine bijdrage als zij het enquêteformulier behorend bij het onderzoek maandelijks invullen. Na de twee jaar wordt de ondersteuning afgebouwd en ontvangt de experimentele groep extra begeleiding. Doel van het experiment is om inzicht te krijgen in de effecten op o.a. welzijn, arbeidsparticipatie, schoolprestaties en eventueel gebruik van zorg en ondersteuning.

(verwachte) Voordelen

- Meer financiële ruimte bieden aan inwoners met een uitkering

- Bijdrage wordt ambtshalve (zonder aanvraag) op de rekening gestort en heeft daardoor een hoog bereik
- Pilot heeft geen invloed op andere financiële regeling (bijvoorbeeld kwijtschelding)
- Inwoners voelen zich meer gezien door de overheid
- Inwoners hebben het gevoel dat ze meer kunnen bouwen aan hun toekomst, omdat hun bestaanszekerheid (meer) gegarandeerd is.

(verwachte) Nadelen

Het belangrijkste risico richting inwoners is dat de rechtszekerheid en het vertrouwen in de overheid in het geding komt. Inwoners kunnen wennen aan de extra €150, die na twee jaar weer ophoudt. Hierdoor is de overheid minder betrouwbaar in de ogen van de inwoner. Ook ontstaan er grote verschillen tussen de experimentele groep die gedurende twee jaar wel €150 per maand extra ontvangt, en de controlegroep die slechts een kleine bijdrage ontvangt. Dit roept ethische bezwaren op.

Enkele andere nadelen zijn:

- 1/3^e van de pilotkosten wordt besteed aan uitvoeringskosten, 2/3^e gaat naar de inwoner. Dat is in verhouding tot andere inkomensondersteunende regelingen erg veel.
- De uitvoeringskosten en communicatiekosten van de pilot komen voor rekening van de gemeente. De maandelijkse bijdrage van €150 en de kosten voor het onderzoek zijn wel gedekt.
- De organisatie van de pilot vraagt veel capaciteit, die vanwege crisiswerkzaamheden (Tozo, Tonk, Energietoeslag, Oekraïense vluchtelingen) beperkt is.

Voorwaarden voor deelname

Om mee te kunnen doen aan 'gewoon geld geven', moet contact gelegd worden met het Kansfonds en de Hogeschool van Amsterdam. De gemeente kan niet zelf starten met 'gewoon geld geven'. Op dit moment zijn er geen mogelijkheden om mee te doen aan de pilot. Zaanstad en Tilburg zijn de enige pilotgemeenten.